

KLE⁴YNOTY

O D

T R O Y C E

Przenaświetszey
D O P A T R Y A R C H Y
FRANCISZKA SWIĘTEGO,

Przez

X. PRZECLAWA NIEWIAROWSKIEGO
Swietey Theologiey Doktorá, Káznodzieie Ko-
ściola Swietey Troyce Krákovskiego
Dominikaná

Kazániem w Kościele Bernárdyná Swietego/
v Oycow Bernárdynow ná Stradomiu
odprawionym

P R Z E N I E S I O N E.

Roku Páńskiego, 1653. Dnia 4. Miesiacá
Pázdzierniká.

W K R A K O W I E,
Drukárni Wdowy, 7 Dźiedzicow Fránciszká Cezárego, I. K. M. Typog.

Wyższa Szkoła Pedagogiczna
w Bydgoszczy
Biblioteka Główna

Adm. Rñdo Patri,
L V D O V I C O
S K R O B K O W I C Z,

Dignissimo Patri, ac Diffinitori Habituali,
& Prædicatori Generali Prouinciæ Poloniae,
Guardiano Caluariensi Conuentus, Ordinis
Minorum de Obseruantia.

Patrono & amico Colendissimo.

*Amilczam w tey Przemowie Paterni-
tatis Vestrae A. R. simulacra rozne vir-
tutum; nie pretkiego bowiem komputu,
ani z ábbreviacya periodu potrzebuia.
á z drugiey strony, widome sa intus &
foris; liczyt ie Zakon swięty, ad sublime regimen wysa-
dzaiac, notowaly tak duchowne, iako swieckie in Regno
Ordines, ná suaue gubernium pogladaiac; Primi Pri-
matesque, ktorych Toga amplissimi Senatus odziewa,
mieli ie oczywiste, gdy Paternitatis V. A. R. modesta in
agendis dexteritate w powaznych spráwach uzywali. Te-
dy stuśnie ia superpono digitum ori, y pioro wstrzymy-
wam. Tego iednak meritum nieposledniego w Zakonie, z*

A 2

ktorym

ktorym przed wszytkimi przodem idzieś, przewieść na so-
 bie nie mogę, żebym nie miał być encomiaſtes, iż częſto
 Prowincyałſtwá ſwoiego, poniekađ obliteratedum, bo nie-
 widoczne oczom ſwiátá vinculū amoris, między ſwoim
 á náſzym Dominikańskim Zakonem w Prowincyey Pol-
 ſkiey renouaſti, reſuſcitaſti, reintegraſti. Godzien ten Akt
 wielkiego elogiū, zaſłużył wieczna pamięć. Wiec ja, ktory
 ná ten czas przypadłem ad amplexū fraternum, do tad
 non auulſus celebruję go teraz, gdy Paternitati V. A. R.
 exiguam opellam, zawarſy in anguſtjs amplum affe-
 ctum, konſekruję: *žadaiac, aby z pociecha fructum ad-
 inuentionum ſuarum pożywałeś. Weś tedy, proſzę, o-
 demnie, to ieſt, czym ſie wyplacam Paternitati V. A. R.
 zá dawno doznáne chęci, y dla mnie uczynnoſci, á zanieś
 iáko Syn Oycu, tę (ieſli ſie może nazwać) uſtuge licha
 Fránciſzkowi ſwiętemu, od ktorego ſamego deuoto ſu-
 ſpirio czekam nagrody.*

A. R. P. V.

addictiſſimus Confrater
 & ſeruus

Fr. PRÆCLAVS
 Ordin: Præd.

Confiteor tibi Pater Do-
 mine cœli & terræ, quia
 reuelâſti ea paruulis.

Matth: II.

Naleſć Przyiaciela / czy znalezionego
 przy ſobie zatrzymać / nábyć ludzkiey zyczliwoſci /
 czy nábyta w całoſci konſerwowac / doſtać przy-
 chylnego kompana / czy w Komitywie z nim nie prze-
 ſtawac / co z tego dwoygá łatwieyſzego / ábo trudnieyſzego /
 nie każdy zagádniony odpowiedział. Przyznał nieudolnoſć
 ſwoie Liviuſ / że w tey mierze ná decyzya zdobyć ſie nie
 mogli. *Que parare, aut querere arduum fuit, neſcio an tueri Lin.
 difficilius ſit?* Jednak wiele innych bylo wſpámáloſcia, *vá Hiſt.
 czy náklonionych po plecách konſerwaciey / ktorzy determino, Rom.
 wáli / że ona dáleko trudnieyſza / niſli ácuificia / że nierownie l. 37.
 wiekſzy kunſt w polityce chowac przyiazi / niſli ja náleſć. Tueri Bran.
 quaſita difficilius eſt, quàm acquirere, quoniam in acquirendo igna lib. 4.
 uia poſſidentis ſapè plus confert, quàm propria virtus, tueri autem de
 quaſita, ſine propria virtute nemo poteſt, nápiſał wielki Polityk bello
 Brantius, w ktorym Peryodzie rácyá dobra zawarł; częſtokróć Gall.
 nie myſlac / zabiegow nie czyniac / oſpale w ſprawách ſwoich cho-
 dzac / w ſam práwie punkt lemiſtwá / y niezuloſci okolo ſiebie
 przyiaciela czeł nábedzie / bez wſelkiey zaſlugi / y dobrego w-
 czynku / miłoſnitá doſtanie. *In acquirendo ignauia poſſidentis
 ſapè plus confert, quàm propria virtus.* Ale kiedy przydzie konſer-
 wowac przyiazi iego / trzeba tu zaſlugi / potrzeba wczynku do-
 brego / bez cnoty / ktoraby mu ſie podobála / nie wtrzymać / *Tueri
 autem quaſita ſine propria virtute nemo poteſt.* Ku temu zdac*

B

niy

Quid. niu stosował swoje sentencya *Quidius: Non minor est virtus,*
lib. 2. quam querere parta tueri, Casus inest illis, hic erit artis opus; kiedy
de Przyiacielá nabywamy/ *Fortuna* rey prowadzi. tráfunek regis
arte mentuie/ ále gdy go zachowác chcemy/ różnymi inwencyami
v. 13. rzadzić sie trzeba/ glowá ma co czynić/ bo rozum/ wola/ y páz
 nieć/ máig swá robote/trzeba Przyiacielá rozumieć/onemu wy-
 baczáć/o nim pámietác/y do niego sie wstáwnie záchecác; *Rece-*
nogi/ máig swá fátyge/ trzeba dárowác/ ná skinienie gotowym
 bydź/ y przypadáć; serce/ toż dopiero śielic sie bez przestánku
 musí/ *Hic artis opus.* W dalszey konwersácii odkrywáig sie
 defekty przyiacielskie/ á tym bázziej bywáig mienawidziáne/ im
 byly z pocztku mniej imáginowane/ y postreżone; záczym
 predka do rozzerwania podáie sie okázya. Przystepuie do dlu-
 giej komitywy/wieksza wolnosć w Przyiacielu/ á zátym mniej-
 se vshánowanie/ owšem podczas lekkie powáżenie: *Affidua con-*
lib. 1. uersatio magnos homines minus verendos facit, *Liwiusz* przypo-
Hist. wiedzial. Zátym trwác mniej bez odmiany/ *Hic artis opus.* *Cluz*
Rom. serc ludzkich/ y rozumienia odmiennosć wrodzona: *Non sic in-*
Pro- certo mutantur flumine Syrtis, quam cito dilectorum non constat
pert. *lib. 2. fœdus in ira.* A tá dotad záwse fátyca swoje kieruie/ zeby sie
Eleg. przymierza lamáły przyiacielskie/ á miłosći nienawisćig sie
 7. kónczyły. Zgolá zdániem jednosťáynym *Politycy* te stánowig
Anto- *Maximam: Difficilius conseruare, quam parare amorem.* *Antonius*
nius *apud Dionem.* Do nas *Dominikanow/* y do was *swiatobliwe*
apud *Fránciská s. Pátryárchy* plemie/ ten *polityczny* dyskurs chce
Dion. záwitác: *Szczesliwa* oná godzina w náder *fortunnym* dla nas
lib. 5. *Roku 1216.* w ktora zá spráwa *Bozá* przy wizyey poznal *Do-*
minik s. Fránciská s. mile potym w *Kosćiele Rzymskim* *Pio-*
trá s. tráfunkiem nápadhy oblápil/ y ná bráterswo *stemus simul*
 mowiac reke dal; Tákze gdy w *Palacu Kárdynála Ostryenskiego*
 po spolney okolo dostoinosći *Zakonow* konsulcie/ w zadátek mi-
 losći *Bráterskiej/* korde od niego wyprosiwszy *Dominik s.*
 wziął. Spráwilá to *ligamen prouidentia Boska* bez ich zas-
 biegow/ dla wygody *Kosćiolowi swietemu;* dokázalá tego *For-*
 tuná

tuná zlázenia/ bez ich wśilowania/ dla swiatá wshytkego dzwi-
 gnienia/ záden z nich niesátygował glowy/ sam *Bog/* ktoremu
 niech będzie chwala/ á szczęście/ ktore niech nád námi wieknie/
 te miłosć stánowali. Tásá rzecz záczyta *Kónczyć/* *Dominiká s.*
Korda Fránciskowa zwiázanego nieodwiezywác/ oblápiionych
 nie rozrywác/ społem stojacych nie dzielic. Ale ze dla przyczyn
 mienionych: *Difficilius conseruare, quam parare amorem,* tru-
 dneysza konserwacya/ niż *acquisicia miłosći: Fortunam citius* *Publ.*
reperies, quam retinebis. Bede ia w tym dzis gárlowal/ áby w *Syrus.*
Krátowie/ te dwa náse *Klastory* konserwacya bráterswa/ tan-
 dem wlatwiona miály; podárunkiem záczylá sie przyiazit w
Rzymie/ niech tákze dárem tu sie w *Krátowie* konserwuié. Spoz-
 sob to zachowania iednosći *Bráterskiej* od *Apostolow* nálezi-
 ny: *Erat illis cor unum, & anima una in Domino, & erant illis om-*
nia communia. Wiec y ia intentum chce dokázác/ ponie-
 wasz *Chrystus* w *Ewángeliey* vzwawa *szodrobliwego/* y choy-
 nego *Bogá* *Oycá* w skrytych skárbnicách swoich ku *Zakonowi*
mnieyszemu/ y zá to mu dziekuie: *Confiteor tibi Pater Domine*
cæli & terra, quia reuelasti ea paruulis. Co mamy v *s. Troyce*
naykostownieyszego/ y *nayokázalszego/* tu przynosće/ y deponuie.
Láskawosć vsháshych *Oycowie/* proste niech odbiera/ y wdzie-
 cznie przyimuie/ záś *niestekliwosć* wáshá/ w átenciey/ ábym prez-
 dzey oddal/ niechay mie rátuie.

§. I.

T Roycá *Przenaswieszta* ma swoje/ od ktorych iest známie-
 nita ozdoby/ zowigá ie *Theologowie* *Notiones,* iákoby znáki/
 celnosći/ y zolá/ ktorymi sie znákuie/ y wydawa kázda *Personá*
 w *Bostwie:* A iest ich pieć/ *Innascibilitas, Paternitas, Filiatio,*
Processio actiua, ábo *communis spiratio, & processio passiu.* *Inna-*
scibilitas, *Uciurodzenie* od nikogo/ y *Paternitas,* *Oycostwo/* sa
 ozdoby *sámego Bogá* *Oycá/* bo on iest *Bogiem* od drugiego
Bogá *niezrodzonym/* y *Oycem* *Syná* *Przedwiecznego/* *Filiatio,*
Synostwo/ iest ozdoba *sámego Syná* *Bożego/* ktory *zrodzony*
 iest/

jest/ mając *originem* od pierwszej Persony/ iako à *viuente comuni-
to in similitudinem natura*. *Processio actiua*, albo *communis spiratio*,
jest ozdoba społeczna Oycu / y Synowi / abowiem ci obay
oraz są początkiem Duchá s. co *Processio actiua* znaczy. *Processio
passiua*, jest czoło / y celny znak Duchá s. ktory te *Processy* po-
chodzeniem swoim od Oycá oraz y Syná odprawuie: *Qui à Pa-
tre Filioq; procedit*. Te są pięć ozdób / y kleynotow v s. Troyce.
Nie potrzeba tu apparatus przenosić / skárbu / srebrá / zlotá
przeprowadzác / fábrzyki przestáwiác / bo te *Notiones*, one to *quin-
que stola optima*, pięć apparatus / ktoremi ozdobiony jest / nie
ziemski / ale Niebieski Beniámin Bog / w trzech Personách iez-
dyny. One to *quinque talenta*, pięć srebników / z skárbu Troyce
świety nam przez Wiáre / iako slugom podáne. One to *quin-
que limpidissimi lapides*, pięć ślicznych kámieni w Bogu w Troycy
iedynym / iako *in torrente voluptatis*, przez nádzienie nálezione.
Te ia tu przenosić / bo to jest / co ma nacyelniejszego Troycá
Przenaswietsza / to wshytké náše grándece inkludnie.

A kedyż láski wáše Wielebni Oycowie káżecie polozyć? rzeczy
to kosztowne / kleynoty ozdobne / trzeba dla káżdego mieyscá z
osobná / ale wpatrzyłem ie właśnie ad *propositum* rozumiem nie
zgánicie; kláde te pięć kleynotow w pięć ran otwártych w cíele
Fráncišká s. Pátryárchy / te są wáším skárbem / w nich co ma-
cie / y mieć możecie / deponuiecie / y z nich ná pożytek wáš wybie-
racie. Nie zádrze inwencya tego mieyscá z Písmem / y Theolo-
giá / bo czlowieká chéiał mieć Bog swym wyobráżeniem / y tákie
mu przysposobil vformowánie; żeby átrybutá iego w nim sie
wydawały / z takim porzadkiem / iż ktoryby ie wyrażniey ná sobie
nosił / tym samym wiecey sie przybliżał do Boskiej náтуры wze-
śnictwá / zkąd Zbáwiciel mowił vpoiminájąc: *Estote perfecti
sicut & Pater vester perfectus est*. W czym Leo s. Pápieś Chrzes-
ściánskiego czlowieká tákże exhortuie / aby z náтурой Boská po-
brátanie wysoka swa godnościa vznawał: *Agnosce, o Christiane,
dignitatem tuam, & diuina consors factus natura, noli in veterem
vilitatem degeneri conuersatione redire. Reminiscere, quia erutus
de pote-*

de potestate tenebrarum, translatus es in Dei lumen, & regnum.
Wiec iesli to *popolitemu* w czac rzuciłá Boská láská czlowie-
kowi *Privilegium*, że może bydz *non degeneri conuersatione* depoz-
ytem Boskiej náтуры splendorow / czemuż czlowiek oraz y Ses-
ráphim między innemi nayswietszymi známiennymi Fráncišké
Pátryárchá / niema duchownie rozumianem zostáwác teraz re-
ceptaculum Boskich wymienionych kleynotow? Niech sie
zgotá teraz otworza te skárbcy / á przyjmie náše dárowizne.
Innascibilitatem Patris, Nieurodzenie Boga Oycá / iako może
bydz *in creatura deficiente*, kláde w ráme serdeczney Fránci-
šká s. Bo ktorez ná swiecie serce bylo / w ktorymby *Innascibi-
litas* bázziej pánowálá / nád serce tego s. Zakonniká? ale żebyśmy
porzadnie fli w dyskursie / przendujemy czego vca Theologo-
wie że *Innascibilitas* dwoiáká bydz może / *Actiua*, ktora znaczy / że
Bog nie rodzi drugiego Boga / tá nie znáyduie sie w pierwszej
Personie Troyce Przenaswietszej / bo Bog Ociec rodzi Syná
rownego sobie Boga. Druga zaś *Innascibilitas passiuá*, ktora
znaczy niezrodzonego Boga / Boga / ktory nie ma przodka / ani
poczátku / ale sam z siebie byl / y jest Pánem od wiekow / iako *uni-
tas*, pierwsza liczba / ácz jest początkiem wshelkiej liczby / iednak
sámá jest *à se sola*, nie ma żadnego początku / sámá sobie jest po-
czátkiem / y zrodlem / sámá sobie Oycem / y Mátká. Táak Bog
Ociec / ktory sie *Innascibilitate* zdobi / ácz jest początkiem / y zro-
dlem inshych Person / Syná *per generationem*, Duchá s. *per com-
munem spirationem*. Ale sam nie ma żadnego początku Boskwá
swego / bo nie jest zrodzonym / ani stworzonym. Ale *Innascibilis*,
sam sobie Oycem / sam w sobie od wiekow byl / y jest sam od siebie.

Jákożkolwiek weźmiecie *Innascibilitatem*, pięknie iey w ránie
serdeczney Fráncišká s. Jest tu *Innascibilitas actiua*, abowiem
tám nic sie nie rodziło tákiego / co serce ludzi swiátowych rodzić /
y wydáwác z siebie zwykło. Wiecie co zá potomstwo rodzi
serce ludzi swiátowych? plodneć jest / y názbyt plodne / ale bo-
day sie nigdy potomstwo iego nie legło: *De corde exeunt cogita-
tiones mala, homicidia, adulteria, fornicationes, furtá, falsa testi-*

monia, blasphemie. To potomstwo serce ludzkie rodzi/ te frukty
na takim bezpie rosta; ta sie gádzina w tey iámie legnie. Toć
podobno chciał wyrazić s. Duch w Pieniách Salomonowych /
kiedy żywot Oblubienice/ abo pierśi/ w ktorych serce rezydencya
ma/opisował: *Venter tuus eburneus, vallatus lilys*. Czytają inși:
Viscera tua velut species syderum Celestium; wnetrności twoie
(mowi) stálymi sie w oczách tak piękne/ iáko śliczny iest Zodiak
Niebieski. Kiedybybyl Oblubieniec przyrownał serce do słońca/
temubym sie nie dziwował / bo iáko słońce ożywia wszystkie rzes-
zy/ dla czego sie zowie *Pater viventium*, tak serce iest *principium*
vite, ożywia wszystkie członki. Gdyby ie byl przyrownał do
Miesiąca/ ytemubym sie nie zdziwił/ abowiem iáko Miesiąc
iest *Mater humiditatis*, Matka wszelkiej wilgoci/ tak serce iest
sedes humidi radicalis, ktore nas ożywia. Gdybybyl przyrownał
do Jutrzenki/ y toby vmnie nie dziwna / abowiem Jutrzenka
wesciem swym budzi wszystko stworzenie/tak serce *motu suo*, swym
ruchaniem/ wzbudza wszystko ciáło / y czuynym czyni/ ále przy-
rownał ie do całego Zodiaku: *Viscera tua velut species syderum*
Celestium? Jest sie czemu zdziwić: Mym domyslem / chciał
przez to wskazać własność serca ludzkiego/ tak dobrego/ iáko y
złego; Zodiak ma Planety dobre/ ma yzle/ ma pożyteczne/ ma
y škodliwe/ ma iáskawe/ ma y okrutne/ y w sercu ludzkim á zaż
oboygá nie naydzie. Jesli sercem kieruje Chrystus/ pelno Pla-
net dobrych / cnot swietych / iest tam waga sprawiedliwosci /
iest Pánienska z czystością/ Mars iest z dzielnością/ y cnota Ry-
cerska/ iest wiele inšych. Ale iesli sercem kieruje świat/ nie o-
baczysz tylko pláneiská plugawé / wyrzysz tam Rozlá smrodem
cielesnym zaráżonego/ wyrzysz Skorpiony detrákcy iádownitych/
ktore ięzykiem bezypia/ iáko Niedzwiatki škodliwe/ wyrzysz *Vr-*
sam maiorem & minorem. Niedzwiedzice mrutliwe/ y ponure
gniewu zástárzalego/ wyrzysz tyraniá/ y nielutość Lwia/ oba-
czysz wiele inšych zlych występów/ tam iest ich origo, wita sie/
Inuiz sie/kráża iáko na własnym Hemispharium: *De corde exe-*
unt cogitationes male, adulteria, homicidia, &c. Nie do Zodiaku
wszystkiego/

wszystkiego/ ále do swietney Jutrzenki przyrownywa Rosciol
Franciská s. tak o nim Officium wyznawając: *Est dux fidus,*
clarum sydus, ducit relucet de via. Za nim swiatobliwe potome-
stwo/ aby potwapiáło/ takie sobie wykretywie clasicum: *De te-*
nebris miseria, sequaces stella pravia, queramus Patrem gratia.
Z ciemności otrapienia swiatowego/ idźmy za przodkuiacá
gwiazda Dycem naszym/ do czego cudowne tu niebu duze iego
w postaci gwiazdy swietney/ oblokiem iásnym otoczoney wstei-
powanie okázya dáło: Serce bowiem iego/ sumnienia iego wnet-
rności/ nie miały wszystkich *species syderum celestium*, nie kretyly
sie iáko na Hemispharium własnym *Cogitationes male, Forme*
Lwia/ Niedzwiedzice/ Skorpionow/ opácznych Rátow máig-
ce/ ále z serca iego wychodziła iáko z Jutrzenki influenza do-
bra/ ále serce iego iáko zaránna gwiazda násláduiacych z ciesz-
mnosci wyprowadzila: Est dux fidus, clarum sydus; na wschod-
iey pátrzájac/ tysiączne orfaki biezaly/ ochoty sobie dodajac:
De tenebris miseria, sequaces stella pravia, queramus patrem gratia.

Ioachim Abbas, cztery Ordines Mendicantium do czterech
Elementow kompáruiac/ Franciskowi s. ziemie przywlaszczyl/
to zálozywszy/ wspomina co Eraclides Philozoph powiedzial/
ze ten vrzad ciáło ludzkie ma w czlowieku / ktory ma ziemia na
swiecie. A coż za officium ziemie? powinność iey iest Macie-
zynska wbrzemieniu nosić/ rodzić wszystko/ co pod słońcem iest.
A iáko na swiecie nie każda część ziemie rodzi/ bedzie drugi ká-
wálec gruntu nieplodny/ tak y o członkach ciáła ludzkiego dys-
skutrować trzeba. Spytany przeto ten Philozoph/ iákie też
Minery na gruncie serca ludzkiego rosta? odpowiedzial: *Cry-*
stallus sine macula. Miałyby sie w niey naydowác krzyštaly
bez zmázy/ y wszelkiej škazy; Już tam nie rodzi sie gádzina/ w
ktorey gorze krzyštal/ nie plodna tam ziemia/ bo słońce sobie os-
pteke nád nim vzurpuie/ samo ono polewie/ samo ono czysci/ á
gliná/ á redzina nic do tego nie ma. Takie bylo serce Franci-
ská s. piękny krzyštal zamysl w swietych/ z dziecinstwa produ-
kowało tam słońce sprawiedliwosci/ ziemia bylo/ ále nieplodna/
nie wy-

nie wylegnęła się tam żadna gądzina / żaden iąszur najmniejszy
 jego grzechu. Zrodził się z Familii Marykonow / którego ną
 zwiska dedukcyą uczynił / Włoski Autor / Moricon, iakoby mori-
 ens corde, umierający sercem. Jeśli ziemia oschła / obumarała ;
 Jeśli drzewo uschło / zduetwiało / vitam straciło / iako rodzic bez-
 dzie ? Jeśli ten s. co zaraz nazwisko *omine Diuino* znać było / vs-
 marł sercem / iakoż miało być płodne / iako miały *Exire de corde*
 zwyczajne owoce *Cogitationes mala* ? Páterzec było na niego
 przed sadem Biskupa Aysyjskiego / na ten czas / kiedy Oczyszczył
 dobrom rezygnował / suknie własne rospinal / zdeymował / Ocyu
 w oczach Pasterkich oddawał. Aż nie był *tanquam mortuus*
à corde ? gdyż upadł do nog Biskupich / mówiąc : już teraz bez-
 spieczniej mówić będą / Oczu nasz / ktorys jest w niebieśiech : *tan-*
quam mortuus à corde, bo o wygodę ciała / y zdrowie niedbał /
 wshytek się obnażywszy : *tanquam mortuus à corde*, bo o Rodzi-
 cow / krewnych / sławę domu nie stał : *Tanquam mortuus à corde*,
 bo swiata delicyom / rostkosom / lubosciom / dostatkom / ktore
 młodemu smakować mogły wale dyktował / a mowił z Dawidem :
Deus cordis mei. Et pars mea Deus in aeternum.

Hier. *Przece* ieden poważny Autor / pátrozac duchem na te rane, na-
 dela *pisał* : *Christus lancea latius suum aperuit, ut exeant Sacramenta,*
 Nufa *Cor autem Francisci aperuit, ut ibi non commorentur peccata.* Ták
 Hom. *mym* zdaniem Chrystus w sobie mowił : *Stáne ia facie ad faciem*
 18. 5. *Franciskowi / aby się confrontowały rany moje z ranami iego :*
 6. *wiec że z rany moiej serdeczney wysly Sakramenta / ktore są na*
zniesienie grzechow sporządzone / niech zaraz na przeciwko w
serce otwarte Franciskowe vderza / niech ex Diametro adwersa
rzow biią / legnac się im nie dopuszcza. Niech z niemi sportke
uczynia / niech im mowia otwarte wrotá / forá ztad grzechy / my
tu panowác / dziedzićyc bedziemy / ieslibyscie co pretendowały
wára : Cor Francisci aperuit, ut ibi non commorentur peccata.

Wiśi Chrystus na Krzyżu / po ki życie / żadna się na ziemi kom-
 mocya nie dzieie / gdy skonął / aż ziemia wshytka soba trzasnęła / y
 ślú dziwnych na nię stało się skutkow ; Czemu nie za zymotá ?

Powazny

Powazny ieden Commentator domysla się / iz w ten czas Duch *Did :*
 Chrystusá Pána tchnął ziemię w serce / kiedy do Odchláni ssta *Baeza*
 pil ; bo ták Chrystus obiecowal / z Jonaszem paragon sobie czy *sup. c.*
 niac / *Ita filius hominis erit tribus diebus & noctibus in corde terra.* *21. Iof.*
 Zaczym kiedy sercá rusono / musiały się stać w ziemi wshytke tá *lib. 7.*
 tic / iakie były kommocy. Ták ia dyskuruię o Francisku s. *S. 2.*
 Na gorze Alwernie wkrzyżowany Chrystus / duchem miłości
 swoiey do niego sstąpił / tchnął tey niskiey przez pokore ziemię w
 serce / przemknął / y otworzył swiatobliwosci limbum w boku
 lewym ; Zaraz się rowne stać musiały skutki : *Terra mota est.*
 Łakomstwo do ziemskich rzeczy / wzdrygnęło się / y mieyscá wbo-
 stwu pozwolilo : *Petra scise sunt.* Zakámiálosci sumnienia w
 struche się obrociły ; *Velum templi scisum.* Ospálstwo / gnusnosć
 w służbie Bozey wiecey niezawadzało : *Monumenta aperta sunt.*
 Skępstwo przeciwko łázarzom w bogim dlonie otworzyło : *Cor*
Francisci aperuit, ut ibi non commorentur peccata.

Historia świadczy / że kiedy konąc miał ten s. Pátiryarchá /
 zástonił reka serdeczna rane / y ták Psalm *Voce mea ad Dominum*
clamaui odmawiając / w ostatni Wiersz *Me expectant iusti, donec*
retribuas mihi, swiatobliwie skonął. Nam Kátholicy misterny
 przykład / pátrozaycie *Ecce quomodo moritur iustus,* a wwaście ro-
 żnice. Kiedy wiec przychodzi do punktu ostatnieg / dopiero Ká-
 tholik o otwarciu serca myśli ; Wola Káplana aby kolatał exá-
 minuac przy Spowiedzi / aby dobywał częstym wpoiminaniem /
 aby czynił fodyne rostkazniac bić się w pierśi / żeby snadź mogli
 mowić z Dawidem : *Cor meū aperui, & attraxi spiritū.* A s. Oćiec
 przy ostatniey expirácii zástánia dloniá / y przyciska rane otwar-
 tą serdeczną : Wiecie co zá przyczyna ? Bo serce grzesznego jest
 na ten czas ziemiá bázro płodná / iesli kiedy na ten czas osobli-
 wie mnoży się gądzina grzechow / na myśl przychodzi / w sercu
 się zolgaia iąszurzetá gniewu / snuia nieczystosci robaki / wia-
 nienawisci zmiie / ryia lakomstwa weże iádowite / trzeba iáme
 otworzyć / do nię się dobyć / vderza sam *Deus propitius,* kopie y
 Káplan slowy przetrząsnęmi / ale się przydáie / iako Ezechielowi /

C

ktory

ktory gdy w ściánie kościelney dziure wykował/ nálast *similitudinem reptilium*, podobienstwo gádziny. Ściána to kościelna/ to Kátholik/ ále że nie wyschła w niey gliná/ziemiá w niey świeża/ y buyna/ wiele gádziny jest/ trzeba otworzyć: *Aperiatur terra, & germinet Saluatorem*. Serce zaś Fránciská s. bylo ziemiá nie buyna/ktora w sobie tylko od stoncá krzysztal vformowány zámyka czystości sumnienia/ y miłości Bożey/ gádziná tám grzechow nie postala/ nie tylkoby sie mnożyć miała. Kiedy krzysztal w gorze lamia/ vtráciwszy stute/ záraz syb trzcina zátykaia dla wiátru od morzá/ ktory gdyby krzysztal w swoim cencie owioná/ z bialego uczynilby bronzatnym/ y tak podobniey fym do ziemié rodzacey poty/ potiby trwał. Owoż Fránciská s. mówiac Psálm/ w ktorým wyznawał/że on czárt/ co sie ná niego kiedyś vložá w wezgiowku zásadzał/ przy ostatnim vspiciániu ná niego czuwał: *In via hac, qua ambulabam, absconderunt laqueum mihi*. Zátyka on cudownego bičia do serca syb/áby morzá swiátá czárt nie poburzył/ wiátru iákiego myśli nie nápedził/ y sumnieniu krzysztalowemu koloru nie odmienil; iákoby chciał rzec/ nic sie tu nie rodziło w tym sercu moim zá żywotá/ niechże y teraz ten krzysztal nie bierze podobienstwá do plodney ziemié. Zátykam moy Pánie przykládem proroká: *In corde meo abscondi eloquia tua, ut non peccem tibi*. Przyznaycieś/ że w tey ránie przylega dobrze *Innascibilitas actiua*.

Co sie tyce *Passiuam*. A ktoż iej nie widzi? Bog Ociec zo wie sie *Non factus, nec genitus, nec procedens*. A przecie jest. A ten s. Pátryarchá/ wedlug trybu tego swiátá *deficienter* dosiága tey doskonałości. Ozdobá purpurowa Kápturá tego Caiet. dowcipny Káietan *Tria principia generationis* dla káždego czloe 9.2. in wieká liczy. Słowá sa iego: *Vna est natiuitas secundum substantiam, dua secundum affectum, id est ex voluntate affecta carni, & Io.an. ex voluntate affecta virilitati*. Bo Jan s. tylo ich też náliczył: 2. *Qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri nati sunt*. Fránciská s. serce/naprzod nie vrodziło sie *Ex sanguinibus*, bo sie Oycá wyrzekł przed sadem/ Pánie Oyczel poty

poty krys wiecey cie znać nie bede / ábym bezpieczniey mówić mogł/ Oycze náš/ ktoryś jest w niebie. Biedziła sie z nim Mátká/ wydać go ná swiát nie mogac / przydzie Pielgrzym po iálmuzne/ ktora wziawşy poradził; Tiescie te Pánie do stáynie tám dopiero porodzi / y tak sie stálo / ná co to? áby swiát wiedział/ że on nie miał mieć relácie do Oycostwá domowego ná ziemi/ ále stáć sie miał *Innascibilis*, iáko Melchisedech/ *sine Patre, sine Matre, assimilatus autem Filio Dei*. Nie vrodziło sie *ex voluntate affecta carni*, boby sie bylo w ciele kochálo/ á on z ciálem w ciernie/á on z ciálem/gdy go w Bábiloniey Mátká do zlego wabiła w ogien. Nie vrodziło sie *ex affecta virilitati*, bo Káietan mowi/ że tácy rodza sie/ *ut excellentes sint, & ideo inter eos quidam Heroes vocantur*, áby byli *ex vi generationis* wielkimi/znácznymi/ y celnymi ludźmi. A on co? Niechcial byđ ná ziemi *excellens*, názwál sie *Fr. Minor*, seroko wladnym Przelozonym/ y Oycem bedac/ zwál sie *Minister*, y Bráciey swoiey/ áby ná godności nie wstepowáli Kościelne/ v stolice Apostolskiey bronil; Kárdynalowi Zostyeńskiemu mówiac / iesli chcecie z nich mieć w Kościele pożytek/ nie wysadzajcie ich ná godności. O serce niezrodzone *ex voluntate affecta virilitati*, do ciebie ia przez ráne cudowná rewerencya/ (lubo deficienter, iáko byđ może ná ziemi) y affektem siágam. W tobie ia deponuis pierwszy kleynot zdobiacy Boga Oycá *Innascibilitatem*.

§. 2.

Deponuis drugi kleynot Troyce Przenáswietşey/ ktory czolo Boga Oycá zdobi w práwey reki ránie Fránciská s. *Paternitatem*, ále przyznawam sie/ iż deficienter, nie takim doskonałym sposobem/ tako sie w Personie Boskiey znáduie/ niosac vkruszytem wiele. Prawdá jest/ że od Boga Oycá wszytkie ná ziemi Oycostwá iáko od źrzedlá plyną; *Ex quo omnis Paternitas in terris nominatur*. Jedná z wielká przecie różnica/ iáko álteruie sie wodá w sapor y czerstwość/ gdy opodal od źrzedlá záplynie. W Bogu Oycu náyduie sie bez vşzerbku Oycostwo / rodzac

2

Syná

Syná nie tráci/nie wbożenie/ále ná ziemi między ludźmi środze
Oycostwo wtrátne/z wbożstwem w iedney sworze chodzi; kiedy kto
Syná nábedzie/by byl naybogátšy/tym sámym wbożim zostáie;
Zkad wstecz czytájac ieden Anagram, nápisal / *Pater*, iákoby
ter pauper. trzykroć wbożi/ bo cokolwiek ma/ to dla Syná ma/co
zbiera / to dla Syná zbiera / co kupuie / to dla dziatki kupuie.

Celf: Powiedział ieden Polityk: *Natiuitas filiorum, citatio est Paren-*
Rodig- *tum*, kiedy sie Synaczek wrodzi / iuz Pánu Oycu pierwszy pozew
l. 26. dano/ áby mu dziedzictwá wstapil/ *intromissyey*. w dobrá dopu-
cap. 7. ścił / tedy bowiem samá natura Pána Oycá wpomina / áby
tego co ma nie wtracál / ále dla syná zachował. Ták jest tácie
mnicá / że synaczkowie zowia sie *Fruclus ventris*, Owocem ży-
wotá / áby rodzicy wiedzieli/ że iákó drzewo wšytek humor/wšy-
tke intrate / ktora z ziemi bierze / ná owoc / iákó ná potomka o-
braca / sobie ledwie bártwe zielona z niego spráwiwšy / ták y oni
dla dziatki swoich w cáłości zbioru zachowác powinni / záro-
wnie iákó Bog Ociec Synowi swemu / ná ziemi wšytko oddal.
Omnia dedit mihi Pater in manu. Zdal mu w rządy: *Data est mihi*
omnis potestas in caelo & in terra. Zgólá Oycostwo z niebá ná ziemi
wstapiwšy / znaczy y wiąże przy sobie wbożstwo; A zátym idzie
zem ia słusnie kleynot Bogá Oycá *Paternitatem*, w práwey rece
Fráncišká s. posádzil. Bo ktoraż reka ná świecie wbożša byla
nád práwice Fráncišká s. Tá pieniądze w mlodości między w-
bożich rozrucilá / tá ich wiecey przyiac niechciála: Tá przy
zárliwych przemowách gest wyprawiajac / wbożstwo Synom po-
kázowála / iákó perle Zwángeliey / iákó skarb pospolitý / fundá-
ment / grunt / y weglowy kámién Zákonu swiego. Tá *ample-*
xat a paupertatem, gdyž on Mátka / Oblubienica / y Pánia swoia
záwše wbożstwo nazywal: Tá przy ostatnim progú żywotá
świeta porýwczostí / pobożná chciwością wbożtwá sie wchwy-
ciála. Brát ieden / ktorego Ociec s. Gwárdyanem swoim zwal/
bo iego Duchá znal / y myśli iego przez wstáwiczná konwersacya
wiedzial / chcąc mu duchowney przymnożyć póciechy / weźmie su-
kniá grubá y powroz / y podájac Oycu s. rzecz: Pożyczamá
rey

rey sukni iákó wbożiemu / wesze ja z świętego poslušništwá /
ktora inwencya / rzecz niewymowna iákó go wciešyla / z iáká o-
chloda one suknie reka iego brála / záraz počal dziekowác Pánu
Bogu / że Pániey / y Oblubienice swoiey wbożtwá / do śmierci
nie rozgniewal / że iey slubu / y wiarty dochował / záraz ná testá-
mencie one zálecác iákó Mátke Synom nie omieškal / y żeby przy-
tey mátychnie wiewowali / oney šánuiac błogostáwil.

Jabym rozumial / żebym nie zgrzešyl mowiac / iż wbożstwo
Fráncišká s. bylo pozorniejszy niż Chrystusa Pána / gdyž sam
Zbáwiciel obiecowal świętym swoim / że go mieli w wielu rze-
czách przesć / y wiece náden skutki czynić: *Opera, quae ego facio,*
& ipsi facient, & maiora horum facient. Jednáže *omnis compa-*
ratio odio/a, wlašczá z Chrystusem niebezpiečna / nie rzekł tego /
ále w ten sposób: Ták sie kochal Chrystus Pan w wbożim Fránci-
škú / że chciał áby wbożstwo iego zdálo sie światu wiece y poz-
zorniešy niż iego samego. Chcecie dowodu? Wbożstwo tym
wiece jest / im *magis recedit à proprio Meum & tuum*, šato dwie
zárazie wbożtwá Zákonnego; Zákonnik bowiem nie ma mieć nic
tákiego / coby mogli okrzcié tym słowkiem *Meum*, y ták tym
wiece jest / im mniej ma wlašnego. Pátrzymš teraz kto mniej
mial / czy Chrystus Pan / czy Fráncišk s. Nie mial Chrystus
máietności / nie mial pieniędzy / nie mial wlašney suknie / bo sie
pod Krzyžem oni Lotrowie rozpieráli / o dopiero z niego zdáta /
Cuius est? Nie mial tego wšytkiego Fráncišk s. Jednáž áby
byl *Maiora* Fránciškowi s. zostáwil / co wczynil Chrystus? ácz
zá żywotá nie mial nic / przy śmierci iednáž mial pieniędzy / co-
wieceš / mial štuke roli / nie żyjac nábyta / po śmierci iednáž ku-
piona; bo oná rola / ktora kupiono *in sepulturam peregrinorum*,
zá pieniędzy od Judášá wrocone / czyjá proše byla? tego zá-
czyie pieniędzy kupiona; á pieniędzy czyie? pewnie Chrystusa
Pána / bo tež iego wlašna Krew / zá ktora ie dano; Nie Judá-
šowe / to nie omýlna / bo on nie mial práwá do Kwie Chrystu-
šwey; záczym sadzac te šprawy *de primo ad ultimum*, ták pieni-
dže / iákó on káwálec ziemi Chrystušowi przysádzic potrzebá / á

zátym mowić/ że miał przecie kawałek gruntu własnego/ dystyn-
guuy Theologu/ i eśli *non quoad usum*, przynamniemy *quoad Domi-*
nium. A Fránciszek s. był tak ubogi/ że y szczypty ziemi nie obral
sobie nie tylko ná wzytek/ ále y ná ciála swiego schowanie/ *usum*. á
tym bárdziej *dominiu* oddalil od serca swego/ y bráci swoich. Nie
konkluduycież ztąd/ że Fránciszek s. wboższy niż Chrystus Pan/
ále że Chrystus Zbawiciel tak wielkim Fránciszká s. wbostwem
ozdobil/ iż zda sie wydatniejszy y okázalsze swiátu/ niż iego/ lubo
to istota o nim prawdá: *Non habuit ubi caput reclinet.*

Gdyby mi przyšlo formowác Hieroglifit w bogiemu Fránci-
skłowi s. wziąłbym iednego bóránká z oney trzody ostrzyżoney/
ktora widzial Oblubieniec/ kiedy zebý Oblubienice swoiey do niego
Cant: przyrownýwal: *Dentes tuisicut greges tonsarum, quae ascenderunt*
4. *de lauacro*. A tak ostrzyżonego bóránká wystáwivšy/ przydało
bým słowá Ambrożego s. *Sic virtus superflua temnit*; Abowiem
bóránek/ mowi Ambroży s. *nihil superfluum habet, quia superfluum*
deponit, własna welne zrucá/ wdziała áby drugich odzjal. Wyz
obrázenie Fránciszká s. ktory nie tylko dostátek/ nie tylko má-
ietności/ tak *in particulari*, iáko *in communi* mieć niechciał/ ále
co wielka/ biedney suknie z grubey welny wczynoney sobie nie
przywlaszczyl/ á ieszce wielka/ co v drugich *necessarium*, v niego
superfluum bylo/ pieniądze *superfluum*, szpiárnie leguminámi
nápełnione *superfluum*, piwnice bezkámí záložone *superfluum*.
Zgolá pokazal sie swiátu bóránkiem *de grege tonsarum*, ktorego
virtus superflua temnit.

Jednáť o szpiárnia swoie niedbájac/ nie zámorzył on przecie
siebie y bráciey swoiey głodem/ tráfil on do inšey szpiárnie/ z
ktoréy dostátek nieprzebrány wšytkich potrzeb miewal. Zá-
trzymýwal go Vgolinus Kárdynal Ostýenski/ áby sie z nim do
woli rozmowa duchowná náciešyl/ kwápiac sie s. Ociec ná zes-
bránine/ bo nigdy nie iadl stiby chleba/ ktoreyby nie wyžebrał/
tákiemi sie Kárdynalowi wymowil słowámi. Ubogi ja wycho-
wániec ná dworze Pána moiego Bogá Wšechmogácego; zá-
tym gdybym ktorego dnia nie šedl zebrać obrotku do szpiárnie
iego/

iego/ rozumialby šem špyšniál/ y že iuž chlebem iego gárdze.
O szpiárnio nieprzebrána/ przy tobie ja wboštwá nie rozumiem/
y swiát go do tych czas poiac nie može. Ma wšytko/ y nie ma
nic Fránciszek s. wbožszy niż inšy/ y bogátszy niż drudzy; á te
kontrádykcyá wczynilá/ y solwuié calé ná opátrznosc Pánška re-
missa. Pošlo to ná onych dwu iednegož Dycá Synow/ choť
w iáli ieden *portionem substantia*, przyšedl do tego/ *cupiebat sa-*
turari, y nárzekal/ *fame pereo*; á drugi nie wziawšy nic/ miał sie
árcydobrze/ bo ow špuscił sie ná Dyczyzne/ á ten ná Dycá/ tá-
ten ná swe rece/ á ten ná Dycowskie pátrzal/ mlódšy zabiegom
swoim/ á staršy gotowým dostátkom Rodzicá vsal: *Filium Chry-*
(mowi Chryzolog s.) data fecit egere substantia, quae diuitem ne-
gata seruabat. Záčym plaude turba paupercola, *Patre ditata pau-*
pere. Uboga rzešó/ á przecie wbožácona tákim wbožim/ v kto-
regó wšelki dostátek Dycem/ nie strášuy/ žyi/ wietuy wesólo bez
troškánia wšelkiego/ došć y sielá ná cie/ žeš *Patre ditata pauper*
Paternitas & paupertas, Dycostwo y wboštwó ziednoczyly sie v
Dycu wášým/ on Dycem/ á wboštwó Mátká wášá/ dobrze to
zwiazáne štádlo/ dawšy sobie raz práwe rece/ o rozšwóžie nie
mysliło/ ále was przez šcišla koniunktcyá/ táť przežacne polo-
štwó wydálo/ y do tad konserwuié. W te tedy reke práwa/
ktora *Constitutione de paupertate* pišálá/ *Paternitatem Troyce*
Przenášwietšey Kleynot/ lubo *imperfecto modo cum paupertate*
zmiešána kláde/ pomnie bowiem co Cypryan s. napišal: *Quantò*
quis paucioribus contentus, tantò similior est Deo, qui se solo contentus
viuit. Bo taká rzecz májac relácyá wboštwó do Boštwá/ bez
dzie miał Kleynot Boški/ przylegle miéysce/ w wbožiey rece prá-
wey/ šáma dziura/ przez ktora wšytko wypada/ nic šie nie može
otrzymác/ šwiete wboštwó reprezentuácy.

§. 3.

TRzeci Kleynot od s. Troyce/ ktory iest ozdoba šámego Syná
Božego/ *Filiationem* przynioslem/ y pokladam go w ranie
lewey reki Fránciszká s. Jednáť pošáremu przyznawám/ že
nie doš

nie doniossem w całe/ale wkruszywszy imperfect oddać. Syno-
stwo w Bostwie nie ma żadney Minoracyey *Equalis Patri secundum diuinitatem*; Ale kiedy sie na ziemi pokaze/ iuz jest ponizone. *Minor Patre secundum humanitatem*, kto na ziemi Synostwa tytuł bierze/ nisko o sobie trzymać powinien / zle bywa kolo pta-
scia/ kiedy z mlodu zaraz z gniazda tak gorno chce latać/ iako dorosly ptak/ samiec albo maciora/ lepiej mu albo w gniazdzie siedzieć/ albo z rązu niżej po gąsaskach latać; Nie grzezy kiedy Synaczek wylatywa nad Pána Oycá/ niżej trzeba/ bo Synostwo ziemskie ponizemie w sobie zamyka/ iako uczynil Syn Boży: *Humiliauit semetipsum usque ad mortem*. A iesli tak jest/ że Syno-
stwo z pokora rekoymia ma/ slusnie iey w ranie lewey reki miejsce naznaczam/ gdy z miedzy wszytkiemí czlonkami/ nie máš pokor-
nieyszego nád lewa reka / ona wszytek cug puszca rece prawey / nie wdáie sie w iey rzady/ nie sobie pierwey nie wzurpuie/ nie sioz-
stra/ ale sluga iey nazwać sie moze/ náwet reká Boska práwa ná-
dniu sadnym / co przednieysze Persony / co tluścieysze owieczki
sobie pobierze/ á lewa brákiem/ wybierkami/ párszywemí kózłami
kontentować sie musí. Czemu? bo reká lewa symbolum po-
kory na siebie delineowane ma. Wiec taka rzecz proporcyo-
nalnie na ranie lewey reki Fránciská s. Kleynot Troyce s. *Filia-
tionem* Synostwo z pokora przewodnia máiace deponnie / wy-
znawáiac to/ że iako miedzy czlonkami ciála ludzkiego nayspokor-
nieyszym jest lewa reká / tak miedzy wszytkiemí Zakonnikami s.
trudno nálesć pokornieyszego nád Fránciská s. Oświádeczył
te pokore w ten czas/ kiedy one cudowna ná pámiéc Jureznia
Brewiarzá nie máiac/ z Brátem Leonem mowil / w ktorey wy-
znáwal wielkie swoje niedostkonálosci / grzechy/ zbrodnie sobie
przypisowal; że nie godzien odpuśczenia y zbáwienia/ czesto po-
wtarzal. Oświádeczył y w ten czas/ kiedy Zakon swoy *Fratum
Minorum* nazwal / lubo pierwszy / y w zaslugách nie podlehsy.
Pátryárcho s. pomniec bylo ná to / że Dominik s. pózniey po-
wstal; pomniec bylo ná to/ że ná rogoziáney Kapitule w Assyzu
y twoich swietych nog/ pokorna uczynil prostrácyá/ y przykladu
twoiego

twoiego powodem/ o dostoyności stanu Zakonney / ráde Ewáng-
geliey przed sie biorac/ konferowal. Nie respektuie ná to po-
korny Fráncisek/ przecie on obiera tytuł *Frater Minor, Ordinis
Minorum Minister*.

Tak włásnie Kosciolowi wydála Prouidentia Pánska tych
dwou kocháných Bráci/ iako Tamár one dwoie bliźnietá porodzilá
swiátu/ *Vnus protulit manum*, z żywotá Mácierynskiego reke *Gen 2*
pokázal/ wskót kármázynewym znákiem *Obstetrix* naznáczylá; 33.
rzeklyby byl káždy/ ten bedzie pierworodnym: *Iste egredietur prior*,
ale ináczey sie sstálo; *Illo retrabente manum, egressus est alter*,
vménal ow názad reki / á w tym inshy wyszedl. Pátrzcie teze-
li sie nie tak dzialo z temi s. Brácia/ á Oycami náshymi; chodzila
od wiekow z brzemieniem Opátrznosc Boza nád Kosciolem s.
wiec kiedy czas przyszedl rodzenia/ *Vnus protulit manum*, Fránci-
sek s. naprzod z reká *comparuit*, pierwey sie ná prace Koscielne
vдал. Láská Boza specyálna *Obstetrix* iego/ naznáczylá kármázy-
newym snurem meki Chrystusowey/ gdy sie mu w mlodosci v-
krzyzowány Zbáwiciel pokazal. Rzeklyby byl káždy/ *Egredietur
Prior*, Ten Pierwszym w Koscielu bedzie/ alec *Illo retrabente
manum egressus est alter*. Pokora Fránciská s. nie kwápiła/
vménela reki/ niske o sobie trzymámie nie pracowálo / nie vsilo-
wálo/ y tak cug Dominikowi s. puszczony/ wyszedl naprzod/ y
pierwey konfirmácyey Zakonu swego dostal/ á on dopiero po-
niem/ chcac aby *re & nomine* byl w Koscielu *Frater Minor*. Pá-
tryárcho s. powiedac Duch Prorocti/ ktorým nápelniiony iestes/
že zá časem nastapia Nouicij w Koscielu swietych; wzniecone
beda po tobie we sto y drugie lat Zakony / ktore gdy ty podsta-
rzeies/ osiwieies/ y obrosćies w zaslugi/ dopiero porastac beda
náuk y przykladow mekkiem. Nic ná tym/ ia chce bydz przecie
Frater Minor. Oycze s. widzisz ty w duchu/ že czas nádeyda /
w ktorých tak *Refrigescet charitas multorum*. A tak náwatleie Bern-
bráterska dyskretya/ že *noni recentescit* sielá nád pozne powolámie *sermo*
pretendowác beda/ y iak przymusiómia do stanow Koscielnych *in*
bedzie. Oná Bernárdá s. inwettywá: *Pleriq; in Ecclesia, de igno-* *Missus*
bilibus *est.*

*bilibus nobiles, de pauperibus diuites facti, subito intumescunt pri-
stina obliu abiectionis.* Wrac zakonny Starodawne pomniac co
 Sen: Seneká napisal: *Nihil est insolentius Nouotio diuite.* A widzac
 lib. 2. ze iáko Zomerowá Ates chce *super capita hominum incedere,* &
 Cont: *subiecta calcare* po glowách ss. y stárych Pátryarchow mysla dec
 cap. 1. ptác/ beda nárzekác w Winnicy z robotnikámi dluzsza roboty
 strudzonemi: *Pares nobis eos fecisti, qui portauimus pondus diei &
 astus.* A ty co Fránciszkú s: dasz gornolotnym przed soba:
 wnidzies w sporte nie dájac sie y drugich Kollegow niżej pomys-
 kác: Tlic ia mowi Fránciszek pokorny w tym nie pomoge/ przy-
 dzie Zakonodawcá nowy Fundator Religionis zá lat sto/ przydzie
 zá tysiac lat/ przydzie zá dziesiec tysiecy/ káždemu mowie:
Amice a'cende superius. Niechay komu sie zeydzie *Amet primos
 accubitus in mensa,* ia sie mu wymkam/ wzgledem káždego by
 naymlodszeo chce bydz *Frater Minor.* O pokora Abrahánowá/
 ktory mlodszeemu Lotowi primatum pozwolil/ aby sobie co les-
 Gen: pšego bral: *Ecce uniuersa terra coram te est.* Oto masz wšytkie
 1. ziemie/ rospóscieray sie pierwey iákoć sie widzi. O pokoro Pá-
 wla s. mowiacego *Ego minimus Apostolorum,* lubo prawdziwie
 šczył sie z tym *Plus ceteris laboraui,* lubo portauit nomen Iesu in
 gentibus. O pokoro Chrystusowa/ ktory Jozefowi y Mátcie
 podlegal/ *Eratq; subditus illis,* lubo o dziełách swoich/ o sprá-
 wách z niebá kommitowáných/ dopiero *opere oras y sermone* dal
 Luc: 1. im notycya: *Nesciebatis quia in his quae Patris mei sunt oportet me
 esse?* Wzgledem ktorey pokory sluzi mu *Filiatio,* kleynot Troycy
 Przenaswietszey / niechze zostawa zschowana / lubo *imperfecto
 modo* oddána / bo z wniženiem / dentyfikowána / w ráníe lewey
 reki pokore figuruácej Fránciszká s.

§. 4.

Czwarta y Piata ozdoba Troycy Przenaswietszey *Processio-
 nem actiuam y passiuam,* iáko nieudolność moia wdzwignac
 moglá przynioslem/ y kláde ie w ráníach nog Fránciszká s. *Pro-
 cessio actiua* sluzi Bogu Oycu y Synowi/ y znaczy ze oni spolem
 sa pos

sa poczatkem trzeciey Persony w Bosstwie/ od nich iáko od źrzo-
 del pochodzi. Mogom Fránciszká s. slusnie te *Processya* ode-
 dac/ bo to ákt y wlasna nog zabawá *procedere,* y dla tego ze od
 nog tego silá telnych ná swiecie poslo Zakonow y Person/ ztad
procedunt Minores de Obseruantia, ztad idá *Conuentuales,* ztad
Capucini, ztad *Reformati,* ztad *Fratres Tertij Habitus.* Jednego
 Gazu náliczono pultrzeciá tysiacá sámych Konwentow Fránci-
 ská s. Szescdziesiat Tysiecy y šesć Bráciey; pelno Zakonu
 tego w Tureckich Pánstwach/ pelno w Dámásku/ Konstanty-
 nopolu/ Alexandryey/ Káirze/ Syryey; z tego šezepu miał Ro-
 ściol Boży Czterech godnych Papiezow/ Czterdziesci Kárdy-
 nalow/ Piesc Pátryarchow/ Siedmdziesiat y Czterech Arcybis-
 kupow / Trzystá Dwádziesciá y Szesć Biskupow/ Czteryšć
 Dwádziesciá y Szesć Meczennikow/ Dwudziestu y Trzech ss.
 Kánonizowáných/ Czteryšć Ósmdziesiat y Siedm/ ktorzy *in
 opinione sanctitatis* pomarli/ rák miedzy Zakonnikámi/ iáko y Za-
 konnicámi. O iáka zacna y dluga *Processya* Zakonu tego.

Zacna / bo w niey para Koronáci ida/ w šereg zebraćci Mo-
 narchowie wšedšy/ poslušenstwem y pokora dádza sie ordyno-
 wác/ y powolnie ku zbáwienney postepuią drogze. Tu przylega
 powtorna trutyna slow Košcielnych/ iuż námienionych: *Est
 dux fidus, Clarum sydus, ducit relucet denia.* A znou: *De te-
 nebris miseria sequaces stella prauia, queramus Patrem gratia.* Tád
 tymi gdy medytuię/ przynosi mi wierna podškarbini rozumu
 pámięć / z bogátego/ y nieprzebránego šárbu Domimkánškiey/
 doktryny Thomášá Doktorá Anyelskiego / y nášego / rzecz do
 rzeczy moiey koštowny/ w Artykule/ w ktorym wznowil y solwo-
 wal to *quaesitum: Vtrum Natiuitas Christi debuerit per Angelos, Diuus
 & stellam manifestari?* Odpowiadáac ad quartum, przytacza Tho-
 mas 3. par. 9. 36. 1. art. 5. ad 4.
 co w Chrzyzostomie s przeczytal/ iz narod w Oryentálškiey/ áz w
 ukráinie przy Oceanie / miał iedno pismo Autora Seth, o gwiaz-
 dzie/ ktora sie miała pokázac y prowadzić Trzech Krolow z po-
 dárunkámi do nowo národzonego wšytkiego swiátá Krolá.
 Tentedy narod ciekáwie oczekiuwal/ y pilnie obseruowal; áppá-

D 2

ricia

riczy takiey gwiazdy / względem czego dwunastu strozow naznaczył / aby pewnych na gory wstepowali czasow / na niebie notowney podług opisania wpatrować gwiazdy / co czyniac referuie / co czytał Chrystostom s. 13 12 obaczyli mająca w sobie

Chry- figure dziecięcia / a na nim wyobrazenie Krzyża : *Post modum soft : eam uiderunt habentem in se quasi paruuli formam, & super se simi- hom : litudinem crucis.* A takaz to gwiazda Trzech Krolow prowadziła : nie dziwnie sie ich ochocie y nabozenstwu taka rzecz / bo z tak misterney / y dziwney iey postaci / mogli mieć wielka poneta. *2. in Matt: in ope- re im- perfe- to sa- phis.* Jednak gdy ia rzekł / szczerzy prawdy obieca potrzynam per il- sie rekoma / ze taka gwiazde duchownym okiem na Hemispha- lud : rium Kosciola swietego widze. *Vidi- mus stellā eius. Tom: 2.* Francysek s. Gwiazda iest / bo w postaci iey siedl do nieba. Nie sama to sobie dla siebie osobna gwiazda / ale przodkuiaca / ale inshych do nieba swiatloscia swoia prowadzaca : *Est dux fidus, clarum sydus, ducit relucet deua.* Przypatrzyłem sie iey dobrze / y rozeznałem / iż ma w sobie paruuli formam, wshatescie slyseli / nazwal sie *Frater Minor.*

Dozieraam y tego / ze ma *super se similitudinem crucis.* Rzuc nam nabozenym okiem w bok / w rekach / y nogach / coe sie inshogo prezentuie / tylko Krzyza Jezusowego wyobrazenie : Wiec posrzegshy tego / opuścić ma podziwienie kazdego / ze za ta gwiazda do Jezusa ida ochotnie Krolowie ; ze Monarchowie y Monarchyni ordynua sie za przodkuiaca w Processyey ; Pomzpy swiatowey czola / tu sie miedzy szereg niedzarzow w bogich w mieshawshy / swietno w Dyadematach polyskua ; wsta / ktorzych Panswa sluchaly herotie / na Processyey miedzy zebraetwem waljac sie spiewaia / *De tenebris miserie, sequaces stella prauie, quaramus patrem gratia.* Zacna Processya. Gromadna do tego

Berc? y dluga. *Naturalistowie o pszcolach pisa / ze dwoiako sie ro- de a- dza / jedne ex facunditate naturali, z przyrodzoney plodnosci / pibus. drugie z trupow / iako on roy naleziomy byl w paszcy zabitego Lwa od Samsona ; y twierdza ze te sa plodniaysze / ktore z trus-*

pow

pow wychodza / y barzicy sie rozradzaja. Nie dziwuycie sie *Augumentosa apes w Kosciela s Zakony in se / ktore nie tak sie to / krzewiacie / nie tak obfity roy macie / bo idziecie ex ordinaria facunditate,* trybem pospolitym / iuz sie tez wyrodzil swiat / iuz slusnego teraz goraca milosci ku Bogu nie ma do rozrodzenia was potrzebnego / atoli Opaczynosc Pana / a nosi wam przecie z potrzeby prowizya. Ze zas Zakon mnieyszych Braci / tak rozumnozony / podziwienie z drogi estapie musi rodowitości / y buye nosci specyalney. Wychodza bowiem te pszcolki *ex cadauerē,* ida *ex Leone occiso* od Chrystusa wkrzyzowanego / ktory y w mlosdosci / y w starosci Francysekowi s. Zakon zakladac pomagat. *Wylatua ex Leone vulnerato* od samego Francyseka / znakami smiertelnymi Chrystusowymi na swiecie dokonzoneg. Niechze bedzie w nogach iego *Processio actiua,* gdyz ci wshscy ss. pobozni / y ktorzy w tey Processyey mogliby sie nalicyc / do nog Professya czyniac Francysekowi s. wprzod wpadali / y od nich szeszliwie procedowali. Niechay tu zostacie y *Processio passiua,* ta bowiem znaczy / iż Duch s. pochodzi od Oycy y od Syna / a od Francyseka s. czy nie ma swiat sposobem iaki bydz moze na ziemi Duchy s. osobliwych darow y owocow? O Duchu s. napisano / *Qui aufert Spiritum Principum,* tedy wpadnie / gwałtem dokazuje / nie odeymie sie / y Korone na glowie / y Sceptrum w rece trzymaiacy / przelamana wola / przekonana intencya / musi dac w lka milosne / y z luboscia serca swobode tracic. Takiego Duchy otrzymal swiat od Francyseka s. ktory *abstulit Spiritum Principum* Dwanaście bowiem Krolow / iednego Cesarza / Trzy Cesarzowe / Trzy Krolowe / Szesc Krolowiczek do siebie poctagnal / ktorzy opuściwszy Sceptra / Korony / Dyademata / wzgardziwszy Monarchiami / gruba gunie / y powroz na sie wdziawszy / Zywt Zakonny prowadzili.

S. 5.

S Stalem sie przedluzywshy w przykrzym / nie ia / milosc braterska wunna / ktora troctich nie dala formowac peryodow;

D 3

oto

oto kończy / z wklonem do swiatobliwego tuteznego zgrromadze-
nia przystepując. Nie do innego zmierzaly wshytie dyskursy
moie celu / tylko abym iako w Apostolach tegowiecznych w nas
Dominikanach / y w Synach Franciszka s. uczynil *Cor unum &*
animam unam in Domino. Dla tego przenioslem y deponowa-
lem tu co jest w Troyce Przenaswietsey naycelniejszyego / aby o-
mnia communia miedzy nami iednosć sprawily / y to *honorarium*
na niezabudęz ofiarowane przy tym zgrromadzeniu wiecznie zo-
stawalo / a nasze *communitatem* Troyce Przenaswietsey wsta-
wme na pamięć wam przywodzilo. Czy mogli bydz skutecznie-
szy model ustanowiony miłości oświadczenia? Czy mogli bydz
wyróżniejszy znak w dalsze progressy konserwacyey iedności
Braterskiej?

Przyszła Magdalená do grobu Pánskiego / nie zastawşy ciała
Chrystusowego / idzie do Apostolow Piotra y Jana / y narzeká-
jąc mowi : *Tulerunt Dominum de monumento, pretko potym zo-*
stáwşy Anyolow / także kwili sie przed nimi mowiac : Tulerunt
Dominum meum, & nescio ubi posuerunt eum. Czemuż to mo-
wiac do Anyolow / meum przydacie / Páná sobie przywlaszcza / swo-
im tylko nazywa / a do Apostolow narzekanie obracając opuścza
meum, zostáwme go *communem*, y przyznawa pospolitym Pá-
nem : *Tulerunt Dominum de monumento?* Galfridus ná to miey-
sce : *Sanè ad Apostolos dixerat, tulerunt Dominum, cum quibus opta-*
ligat : bat habere communem non modo eius dominationem, sed laborem
Tilm. quarendi, & de ipsa inueniendi eius difficultate marorem Ma-
gdalená życzyła sobie z Apostolami stawşy sie *Apostolorum* Apo-
stolá komitywy / ták sobie dyskurowála / Anyolowie do niebá
wyleca / Apostolowie tu zemna zostána / z niemi ia dobrze cho-
wác sie bede / z niemi sie cieszyć / z niemi sie spolnie chce o Páná
moiego stráswać / y starác. Nie dam go Anyolom / powiem że
to moy : *Tulerunt Dominum meum.* Ale go wdziele Apostolom
Kollegom swoim / wyznam go sobie y onym pospolitego : *Tule-*
runt Dominum de monumento. To ieden fundáment moiey affe-
ktácyey : aplikuyćie vmiejetni Dycowie.

Abrahám

Abrahám Pátryarchá przywitawşy trzech Meżow z ochoty /
wpada zpretká do domu / y mowi Sárze : *Accelera, tria sata si-* Gen.
mila commisce, & fac subcinericios panes. Potwápiay / wuiay sie / 18.
náczyni pláckow / mamy goście. Abrahámie : Czemuż to Sá-
rze starusce iuz zrobionej rostkáwieş? tak niech Agár młodşá
sluzebnicá zákrzata sie okolo dzieje / lopáty / y piecá / przedzey be-
dzie. Z wst szczerozlotych Chyzyzostomá wyszedl ten koncept :
Quoniam sciebat boni operis magnitudinem, volebat vitæ suæ sociam Chry-
esse retribuendarum mercedum participem. Abrahám kochal od *sost* :
młodości Sáre / miał iá zá małzonke / y pod czas zá siostrę : *Dic in lo-*
obsecro, quod soror mea es. Miał wola z nią w nieodmienney mi-
lości dni swoje prowadzić / dobrego y złego spolnie z nią używác /
wiawşy sie zá rece / tu wiekowi poty postepowác / pokiby ná sprzes-
czną *Parte filum vitæ*, przecinając nie nápadal. Wiec iz po-
znał w Duchu / że w postaci trzech Meżow trzy Persony Boskie
w náwiedziny przychodzily / spodzierwając sie zá ochote nagrody
wielkiej / wśájąc że taki gość nie odeydzie bez choynego dánia
kontentácyey. Minawşy Agárę choć młodşá / y ruchawşá /
Sárze starusce życzy przysługi / nátráca ná prace / aby od Troyce
Przenaswietsey spolná z nim otrzymála nagrode / iáko by chciał
rzec : Ty Oblubienico / y siostró mojá ze mná żyć maş / áz do
śmierci w iedności / w spolny też zemná badz uczestniczka bytności /
y dárow Troyce Przenaswietsey. Wielebne zgrromadzenie /
pomniac ná ták trzyletni sawor twoy / żeś gromádnó z Prowinc-
ya wshytá s. Troyce náwiedzilo / láski od mey y blagosławieni-
stwa publicznie zádalá / a nam tym samym w oczách miásta
wielce zbudowanego swoje oświadczylo / zá ktora y teraz dziekuj-
iac / oto vicem oddáie ; przyszedlem z Troyca Przenaswietşá /
y tu misterne iey zolá / celne ozdoby / kosztowne kleynoty / *Notio-*
nes diuinas deponowalem / ná vpewnienie otuchy / że konserwá-
cya miłości Braterskiej nieskázytelnosc przybierze. Poniewaş
nie mowi Konwent náş *Dominum meum*. Poniewaş przypu-
ścza was do uczestnictwa w posługách Troyce Przenaswietşey /
jest.

Jeſt omen nie omyſne / iż z wami żyć / z wami w Komitywie ſwi-
to bliwie Kościołowi ſłużyć / z wami około zbawienia ludzkiego
ſtráſować ſie / y cieszyć / bez alteráciey w potomne czáſy bedziemy.
Tlichay tedy *unitati, & identitati* między wami / y námi nápi-
ſáne bedzie,

Probatur, & confirmatur
ultimo.

Y zaśpiewano :

Ecce quàm bonum, & quàm iu-
cundum, habitare fratres in vnum.

aż do oſtátniego wierſá,

Quoniam illic mandavit Dominus
benedictionem, & vitam vſ-
que in ſæculum.

A M E N.

